

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA a II-a
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 783 din 15 septembrie 2006

HOTĂRÂREA
din 16 februarie 2006, definitivă la 16 mai 2006, în Cauza Porțeanu împotriva României
(Cererea nr. 4.596/03)

În cauza Porțeanu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a II-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. Zupancic, președinte, L. Caflisch, C. Bîrsan, V. Zagrebelsky, doamnele A. Gyulumyan, R. Jaeger, I. Ziemele, judecători, și domnul V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 26 ianuarie 2006,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 4.596/03, îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Rodica Porțeanu (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 17 decembrie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de către agentul sau, doamna B. Ramașcanu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 7 ianuarie 2005, președintele celei de-a treia Secții a decis comunicarea cererii Guvernului român. În baza art. 29 paragraful 3 din Convenție, s-a hotărât examinarea în același timp a admisibilității și a fondului cauzei.

IN FACT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta, doamna Rodica Porțeanu, este cetățean român, născută în anul 1940 și are domiciliul în București.

5. În 1933, bunica sa, A.P., a cumpărat o casă situată în București și terenul aferent.

6. Reclamanta este moștenitoarea lui A.P.

7. În 1950, invocând Decretul de naționalizare nr. 92/1950, statul și-a apropiat casa și terenul lui A.P.

A. Acțiunea în revendicare în contradictoriu cu statul

8. La data de 15 octombrie 1997, reclamanta a introdus o acțiune în revendicare imobiliară în contradictoriu cu statul, argumentând că Decretul nr. 92/1950 nu era aplicabil bunului naționalizat, întrucât A.P. era, la momentul naționalizării, muncitoare și bunurile sale erau exceptate, din aceasta cauză, de la naționalizare.

9. Prin Sentința pronunțată la data de 25 noiembrie 1997, Judecătoria Sectorului 4 București a admis acțiunea în revendicare, cu motivarea ca naționalizarea fusese ilegală. Constatând ca A.P. și apoi reclamanta rămăseseră proprietarele de drept ale bunului, Judecătoria a dispus restituirea acestuia.

10. În absența apelului, sentința a rămas definitivă și irevocabilă.

11. Prin Decizia din 26 ianuarie 1998, primarul municipiului București a dispus restituirea imobilului către reclamanta. Cu toate acestea, doar o parte a bunului a putut fi restituită. Astfel, procesul-verbal de punere în posesie a constatat ca primul etaj al imobilului, care era format dintr-un singur apartament (apartamentul nr. 3), fusese vândut, la 25 februarie 1997, de către stat chiriașilor care locuiau în imobilul reclamantei, familia N., în baza Legii nr. 112/1995.

B. Acțiunea în constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare

12. Printr-o acțiune introdusă la data de 28 mai 1998, reclamanta a solicitat Judecătoriei Sectorului 4 București constatarea nulității vânzării amintite, arătând ca Legea nr. 112/1995 nu permitea decât vânzarea bunurilor intrate în mod legal în patrimoniul statului.

13. La 3 septembrie 1999, Judecătoria a respins acțiunea, considerând că terții dobânditori fuseseră de buna-credință la încheierea contractului, având în vedere faptul că vânzarea era anterioară Hotărârii definitive din 25 noiembrie 1997, care a declarat nul titlul de proprietate al statului.

C. Acțiunea în revendicare în contradictoriu cu familia N.

14. La o dată neprecizată, reclamanta a introdus o acțiune în revendicare imobiliară în contradictoriu cu cumpărătorii apartamentului nr. 3, familia N.

15. Prin Sentința pronunțată la data de 10 aprilie 2001, Judecătoria Sectorului 4 București a admis acțiunea, considerând ca titlul de proprietate al reclamantei era preferabil celui al familiei N. Instanța a constatat astfel ca titlul de proprietate al reclamantei provenea de la proprietarul de drept, A.P., în timp ce acela al familiei N. provenea de la un proprietar fără titlu legal, statul.

16. Prin Decizia din 9 octombrie 2001, Tribunalul Municipiului București a admis apelul introdus de familia N., statuând ca, având în vedere dispozițiile Legii nr. 10/2001 și cele ale art. 6 alin. (2) din Legea nr. 213/1998, reclamanta nu mai putea revendica bunul, care fusese dobândit de buna-credință de către pârâți, ea beneficiind de măsuri reparatorii, în baza primei legi citate.

17. Prin Decizia din 25 septembrie 2002, Curtea de Apel București a respins recursul declarat de reclamanta. Instanța a calificat titlul de proprietate al reclamantei ca incontestabil, dar a decis ca familia N. avea dreptul de a păstra bunul cumpărat, data fiind buna-credință a acesteia.

D. Cererea de acordare de despăgubiri depusă în baza Legii nr. 10/2001 din data de 14 februarie 2001

18. La data de 23 ianuarie 2002, reclamanta a depus o cerere de acordare de despăgubiri pentru apartamentul nr. 3, vândut familiei N., în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989. Ea a arătat că este îndreptățită la despăgubiri în baza acestei legi și că, în orice caz, statul se îmbogățise pe seama sa, întrucât încasase prețul apartamentului. Reclamanta a solicitat acordarea de despăgubiri la valoarea de piață a apartamentului.

19. Cererea reclamantei a fost înregistrată de către Prefectura Municipiului București la 25 ianuarie 2002.

20. Până în prezent, reclamanta nu a primit niciun răspuns la cererea sa.

II. Dreptul și practica interne pertinente

21. Dispozițiile legale și jurisprudența internă pertinente au fost prezentate în Hotărârea în Cauza *Străin și alții împotriva României* din 21 iulie 2005 (nr. 57.001/00, paragrafele 19-26, CEDO 2005-...).

22. Dispozițiile legale și jurisprudența internă pertinente au fost prezentate, de asemenea, în Hotărârea *Brumărescu împotriva României* [(M.C.), nr. 28.342/95, paragrafele 31-44, CEDO 1999-VII, pag. 250-256, paragrafele 31-44].

23. Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 a fost modificată de Legea nr. 247/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005. Noua lege dezvoltă formele de acordare a măsurilor reparatorii, permițând beneficiarilor să opteze între compensarea sub forma bunurilor și serviciilor și o despăgubire bănească echivalentă cu valoarea de piață a bunului care nu poate fi restituit în natură la momentul acordării sumei.

Dispozițiile pertinente din Legea nr. 10/2001, astfel cum au fost modificate de Legea nr. 247/2005, prevăd următoarele:

Articolul 1 alin. (1) și (2)

„(1)Imobilele preluate în mod abuziv de stat, [...] în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, precum și cele preluate de stat în baza Legii nr. 139/1940 asupra rechizițiilor și nerestituite, se restituie, în natură, în condițiile prezentei legi.

(2)În cazurile în care restituirea în natură nu este posibilă se vor stabili măsuri reparatorii prin echivalent. Măsurile reparatorii prin echivalent vor consta în compensare cu alte bunuri sau servicii [...], cu acordul persoanei îndreptățite, sau despăgubiri acordate în condițiile prevederilor speciale privind regimul stabilirii și plății despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv. [...]

Articolul 10 alin. (1)

„(1)În situația imobilelor preluate în mod abuziv și ale căror construcții edificate pe acestea au fost demolate total sau parțial, restituirea în natură se dispune pentru terenul liber și pentru construcțiile rămase nedemolate, iar pentru construcțiile demolate și terenurile ocupate măsurile reparatorii se stabilesc prin echivalent. [...]

Articolul 11 alin. (6)

„(6)Valoarea construcțiilor expropriate, care nu se pot restitui în natură și a terenurilor aferente acestora se stabilește potrivit valorii de piață de la data soluționării notificării, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare.”

Articolul 20 alin. (2)

„În cazul în care imobilul a fost vândut cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995 (...), persoana îndreptățită are dreptul la măsuri reparatorii prin echivalent pentru valoarea de piață corespunzătoare a întregului imobil, teren și construcții, stabilită potrivit standardelor internaționale de evaluare. Dacă persoanele îndreptățite au primit despăgubiri potrivit prevederilor Legii nr. 112/1995, ele au dreptul la diferența dintre valoarea încasată, actualizată cu indicele inflației, și valoarea corespunzătoare a imobilului.”

Articolul 45 alin. (2)

„(2)Actele juridice de înstrăinare, inclusiv cele făcute în cadrul procesului de privatizare, având ca obiect imobile preluate fără titlu valabil, sunt lovite de nulitate absolută, în afară de cazul în care actul a fost încheiat cu buna-credință.”

24. Legea nr. 247/2005 descrie, în plus, în titlul VII, modul în care sunt stabilite și acordate despăgubirile pentru bunurile apropiate abuziv de către stat. Dispozițiile pertinente ale acestui titlu prevăd următoarele:

Articolul 13 alin. (1)

„(1)Pentru analizarea și stabilirea cuantumului final al despăgubirilor care se acordă potrivit prevederilor prezentei legi, se constituie, în subordinea Cancelariei Primului-Ministru, Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor, denumită în continuare Comisia Centrală, [...]

Articolul 16 alin. (1), (2), (5), (6) și (7)

„(1)Deciziile/dispozițiile emise de entitățile investite cu soluționarea notificărilor, a cererilor de retrocedare sau, după caz, ordinele conducătorilor administrației publice centrale investite cu soluționarea notificărilor și în care s-au consemnat sume care urmează a se acorda ca despăgubire, însoțite, după caz, de situația juridică actuală a imobilului obiect al restituirii și întreaga documentație aferentă acestora, inclusiv orice înscrisuri care descriu imobilele construcții demolate depuse de persoana îndreptățită și/sau regăsite în arhivele proprii, se predau pe bază de proces-verbal de predare-primire Secretariatului Comisiei Centrale, pe județe, conform eșalonării stabilite de aceasta, dar nu mai târziu de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2)Notificările formulate potrivit prevederilor Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, care nu au fost soluționate în sensul arătat la alin. (1) până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se predau pe bază de proces-verbal de predare-primire Secretariatului Comisiei Centrale, însoțite de deciziile/ dispozițiile emise de entitățile investite cu soluționarea notificărilor, a cererilor de retrocedare sau, după caz, ordinelor conducătorilor administrației publice centrale conținând propunerile motivate de acordare a despăgubirilor, după caz, de situația juridică actuală a imobilului obiect al restituirii și de întreaga documentație aferentă acestora, inclusiv orice acte juridice care descriu imobilele construcții demolate depuse de persoana îndreptățită și/sau regăsite în arhivele proprii, în termen de 10 zile de la data adoptării deciziilor/dispozițiilor sau, după caz, a ordinelor.

[...]

(5)Secretariatul Comisiei Centrale va proceda la centralizarea dosarelor prevăzute la alin. (1) și (2), în care, în mod întemeiat cererea de restituire în natură a fost respinsă, după care acestea vor fi transmise evaluatorului sau societății de evaluatori desemnate, în vederea întocmirii raportului de evaluare.

(6)După primirea dosarului, evaluatorul sau societatea de evaluatori desemnată va efectua procedura de specialitate și va întocmi raportul de evaluare pe care îl va transmite Comisiei Centrale. Acest raport va conține cuantumul despăgubirilor în limita cărora vor fi acordate titlurile de despăgubire.

(7)În baza raportului de evaluare Comisia Centrală va proceda fie la emiterea deciziei reprezentând titlul de despăgubire, fie la trimiterea dosarului spre reevaluare.”

25. Articolul 77 din Legea nr. 58/1991 privind privatizarea societăților comerciale stipulează următoarele:

„Reparațiile pentru bunurile preluate de stat în mod abuziv se vor reglementa printr-o lege specială.”

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție

26. Reclamanta se plânge de atingerea adusă dreptului sau de proprietate, incompatibilă cu dispozițiile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care prevăd următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

27. Curtea constată că cererea nu este în mod vădit neîntemeiată, în sensul art. 35 paragraful 3 din Convenție. Ea consideră ca cererea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Ca atare, o declară admisibilă.

B. Asupra fondului

28. Guvernul consideră că reclamanta nu dispunea de un „bun”, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, întrucât dreptul sau de proprietate nu a fost recunoscut de o hotărâre internă definitivă anterioară vânzării bunului către terți. El invocă, în această privință, cauzele *Malhous împotriva Republicii Cehe* [(dec.), nr. 33.071/96, CEDO 2000-XII] și *Costandache împotriva României* [(dec.), nr. 46.312/99, 11 iunie 2002]. Guvernul arată ca imobilul în litigiu fusese naționalizat în conformitate cu Decretul nr. 92/1950, astfel încât el nu se mai afla în patrimoniul reclamantei la momentul introducerii, la data de 15 octombrie 1997, în fața Judecătoriei Sectorului 4 București, a acțiunii sale în revendicare imobiliară. În plus, statul însuși nu mai era proprietarul primului etaj al casei, întrucât îl vânduse, la 25 noiembrie 1997, familiei N. În ceea ce privește Hotărârea definitivă din 25 noiembrie 1997, care a constatat dreptul de proprietate al reclamantei, aceasta nu era opozabilă cumpărătorilor N.

Pe cale de consecință, reclamanta avea, cel mult, o „speranță legitimă”, iar nu un bun, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

29. Guvernul apreciază, de asemenea, că reclamanta putea obține despăgubiri în baza Legii nr. 10/2001, pentru primul etaj al casei.

30. Reclamanta subliniază ca, deși dispunea de un titlu valabil de proprietate, adică de contractul de vânzare-cumpărare al bunului încheiat de bunica sa în 1933, confirmat prin Sentința din 25 noiembrie 1997 și prin Decizia din 25 septembrie 2002 a Curții de Apel București, ea nu se poate bucura de o parte a acestui bun, vândută de stat unor terți. Ea arată, de asemenea, că cererea sa de acordare de despăgubiri, depusă în baza Legii nr. 10/2001, nu a primit niciun răspuns.

31. Curtea amintește că, în Cauza *Brumărescu împotriva României*, dreptul de proprietate al reclamantului, confirmat printr-o hotărâre judecătorească din 1993, era contestat de un terț, care pretindea că are un drept de proprietate asupra unei părți din același bun, în baza unui contract de vânzare-cumpărare din 1973. Cu privire la acest aspect, Curtea a constatat ca procedura declanșată în fața ei de către domnul Brumărescu împotriva statului român nu putea produce efecte decât în ceea ce privește drepturile și obligațiile acestor două părți [Cauza *Brumărescu împotriva României* (MC), nr. 28.342/95, paragraful 69, CEDO 1999-VII]. Curtea a menținut aceasta poziție în hotărârea sa privind satisfacția echitabilă, stabilind în sarcina statului român obligația de a restabili dreptul de proprietate al domnului Brumărescu, „dincolo de orice pretenție” pe care terțul intervenient ar putea-o avea asupra unei părți din proprietatea reclamantului [Cauza *Brumărescu împotriva României* (satisfacție echitabilă) (MC), nr. 28.342/95, paragraful 22 în fine, CEDO 2001-I].

32. Curtea a statuat, de asemenea, că vânzarea de către stat unor terți de buna-credință a bunului altuia, chiar dacă anterioară confirmării definitive în instanța a dreptului de proprietate al reclamantului, combinată cu lipsa totală a oricărei despăgubiri, reprezintă o privare de proprietate contrară art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (Cauza *Străin*, citată anterior, paragrafele 39 și 59). În aceasta cauză, Curtea a constatat ca Legea nr. 112/1995, invocată de către stat, nu permitea acestuia să vândă chiriașilor un bun naționalizat în mod abuziv, de vreme ce legea în cauza reglementa doar vânzarea bunurilor legal intrate în patrimoniul statului (Hotărârea în Cauza *Străin*, citată anterior, paragraful 47). De asemenea, Curtea a stabilit că dreptul român în vigoare la acea dată, și în special legea de restituire nr. 10 din 14 februarie 2001, nu oferea nicio posibilitate de despăgubire pentru o astfel de privare.

33. În speță, Curtea nu identifică niciun motiv pentru a se îndepărta de la jurisprudența menționată, situația de fapt fiind aproape aceeași. Similar Cauzei *Brumărescu*, în prezenta cauză, terții au devenit proprietari asupra unei părți din imobil înainte ca dreptul de proprietate al reclamantei asupra bunului imobil să fie confirmat în mod definitiv cu efect retroactiv. Asemenea situației din Cauza *Străin*, reclamantei i-a fost recunoscută calitatea de proprietar legitim, instanțele judecătorești, având în vedere naționalizarea abuzivă, stabilind că titlul sau de proprietate este de necontestat.

Curtea observă că vânzarea unei părți din imobilul reclamantei în baza Legii nr. 112/1995, care nu permitea decât înstrăinarea unor bunuri dobândite în mod legal, împiedică reclamanta să se bucure de dreptul sau de proprietate, fără ca reclamantei să-i fie acordată vreo despăgubire pentru aceasta privare. În sfârșit, deși reclamanta a depus o cerere privind acordarea de despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001, pentru partea din imobil care a fost înstrăinată, până în acest moment nu a primit niciun răspuns.

34. Curtea notează că la 22 iulie 2005 a fost adoptată Legea nr. 247/2005, care modifică Legea nr. 10/2001. Aceasta nouă lege acorda persoanelor aflate în aceeași situație ca și reclamanta, cel puțin teoretic, dreptul de a primi o despăgubire la nivelul valorii de piață a imobilului care nu mai poate fi restituit.

Totuși, în speță, în baza noii legi nu s-a reușit, până în prezent, să se acorde în mod efectiv o despăgubire. Părțile nu au furnizat informații asupra perspectivelor unei proceduri

întemeiate pe noua lege. În plus, această reglementare nu ia în considerare prejudiciul suferit de către persoanele care au fost în acest mod private de bunurile lor, înainte de intrarea în vigoare a legii, din cauza absenței îndelungate a oricărei despăgubiri.

35. Astfel, Curtea consideră că privarea reclamantei de proprietate, combinată cu absența totală a unei despăgubiri, a constituit o sarcină disproporțională și excesivă, incompatibilă cu respectul dreptului de proprietate garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Prin urmare, aceasta prevedere a fost încălcată.

II. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

36. Potrivit art. 41 din Convenție,

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

37. În cererea sa din 17 decembrie 2002, reclamanta a solicitat restituirea în natură a apartamentului nr. 3 sau 30.000 EUR, reprezentând valoarea acestuia.

În observațiile sale din 10 martie 2005, reclamanta a cerut minimum 60.000 EUR pentru prejudiciul material suferit, arătând că, potrivit Camerei Notarilor din București, valoarea impozabilă a apartamentului era de aproximativ 60.000-70.000 EUR.

Printr-o scrisoare din 23 august 2005, reclamanta arată că expertiza prezentată de către Guvern (paragraful 38 de mai jos) nu este realistă, întrucât, pe de o parte, expertul nu a vizitat apartamentul, iar pe de altă parte, bunul a fost subevaluat, întrucât valoarea la care s-a ajuns prin expertiza este net inferioară celei ce ar rezulta chiar și din utilizarea, în momentul calculului, a decretului comunist nr. 256 din 1984. Or, Legea nr. 247/2005 stabilește ca despăgubire valoarea de piață a bunului la data acordării despăgubirii, valoare stabilită în conformitate cu standardele internaționale de evaluare.

38. Guvernul a prezentat o expertiză realizată în iulie 2005 de către un expert mandatat de el. Raportul indica faptul că apartamentul nr. 3, neputând fi vizitat, expertiza este ipotetică. Conform acestui raport, valoarea de piață ipotetică a apartamentului este de 37.005 EUR.

39. Curtea amintește că o hotărâre care constată o încălcare antrenează pentru statul pârât obligația juridică, în baza Convenției, de a pune capăt încălcării și de a înlătura consecințele. Dacă dreptul intern nu permite decât înlăturarea imperfectă a consecințelor acestei încălcări, art. 41 din Convenție conferă Curții puterea de a acorda o reparație părții lezate prin actul sau prin omisiunea în legătură cu care încălcarea Convenției a fost constatată. În exercitarea acestei puteri, ea dispune de o oarecare latitudine; adjectivul „echitabilă” și exprimarea „dacă este cazul” demonstrează acest lucru.

40. Printre elementele luate în considerare de către Curte, atunci când statuează asupra acestui aspect, se regăsesc prejudiciul material, adică pierderile efectiv suferite ca o consecință directă a încălcării invocate, și prejudiciul moral, adică acordarea de despăgubiri pentru starea de angoasă, pentru neplăcerile și nesiguranța rezultate din aceasta încălcare, precum și alte prejudicii decât cele materiale (a se vedea, printre altele, Cauza *Ernestina Zullo împotriva Italiei*, nr. 64.897/01, paragraful 25, 10 noiembrie 2004).

41. În plus, în cazul în care diferitele elemente care constituie prejudiciul nu se pretează la un calcul exact sau în cazul în care distincția dintre prejudiciul material și cel moral este dificilă, Curtea poate decide să le analizeze în mod global [Cauza *Comingersoll împotriva Portugaliei* (MC), nr. 35.382/97, paragraful 29, CEDO 2000-IV].

42. Curtea apreciază, având în vedere circumstanțele cauzei, ca restituirea bunului litigios, astfel cum a fost dispusă prin Hotărârea definitivă din 25 noiembrie 1997 a Judecătoriei Sectorului 4 București, ar plasa-o pe reclamantă, pe cât posibil, într-o situație echivalentă celei în care s-ar fi aflat dacă dispozițiile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție nu ar fi fost încălcate. În lipsa unei astfel de restituiri din partea statului, într-un termen de 3 luni de la data la care aceasta hotărâre va deveni definitivă, Curtea decide ca acesta va trebui să-i plătească reclamantei, cu titlu de prejudiciu material, o sumă corespunzând valorii actuale a apartamentului.

43. Cu privire la acest aspect, Curtea notează ca Legea nr. 247/2005, care modifică Legea nr. 10/2001, intrată în vigoare la 19 iulie 2005, aplică principiile ce reies din jurisprudența internațională, judiciară sau arbitrală, în ceea ce privește despăgubirile datorate în caz de acte ilicite și confirmate, de o manieră constantă, de către Curte în jurisprudența sa referitoare la privările ilegale sau de facto [Cauza *Papamichalopoulos împotriva Greciei* (satisfacție echitabilă), Hotărârea din 31 octombrie 1995, seria A nr. 330-B, pag. 59-61, paragrafele 36-39, Cauza *Zubani împotriva Italiei*, Hotărârea din 7 august 1996, Culegere de hotărâri și decizii 1996-IV, pag. 1.078, paragraful 49, și Cauza *Brumărescu împotriva României* (satisfacție echitabilă), precitată, paragrafele 22 și 23].

În fapt, noua lege română califică drept abuzive naționalizările făcute de regimul comunist și prevede obligația de restituire în natură a unui bun ieșit din patrimoniul unei persoane ca urmare a unei astfel de privări. În caz de imposibilitate de restituire, de exemplu din cauza vânzării bunului unui terț de buna-credință, legea acorda despăgubiri la valoarea de piață a bunului la momentul acordării acestor despăgubiri (titlul I, secțiunea I, art. 1, 16 și 43 ale legii).

44. În prezenta cauză, sub aspectul stabilirii valorii despăgubirilor datorate reclamantei, Curtea observă ca aceasta nu a prezentat o expertiză care să permită stabilirea valorii apartamentului. Ea s-a limitat la a indica, fără documente justificative, estimarea elaborată de către Camera Notarilor în privința valorii impozabile a unui apartament asemănător celui în cauză, care stabilea aceasta valoare la 60.000-70.000 EUR. În ceea ce privește Guvernul, acesta a prezentat o expertiză bazată pe valoarea ipotetică a apartamentului, întrucât expertul nu l-a vizitat.

45. Având în vedere informațiile aflate la dispoziția instanței în privința pieței imobiliare locale, Curtea estimează că valoarea de piață actuală a bunului este de 60.000 EUR.

B. Majorări de întârziere

46. Curtea consideră adecvat să stabilească majorări de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
IN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că a existat o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

3. hotărăște:

a)că statul pârât trebuie să restituie reclamantei apartamentul nr. 3, situat la primul etaj al imobilului în cauză, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, conform art. 44 paragraful 2 din Convenție;

b)că, în lipsa unei asemenea restituiri, statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în același termen de 3 luni, 60.000 EUR (șaizeci de mii de euro) cu titlu de prejudiciu material, plus orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit, convertită în lei la cursul aplicabil la data plății;

c)că, începând de la data expirării termenului menționat până la momentul efectuării plății, aceasta sumă va fi majorată, cu o dobândă simplă de întârziere egală cu dobânda minimă pentru împrumut practică de Banca Centrală Europeană, valabilă în această perioadă, la aceasta adăugându-se o majorare cu 3 puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la data de 16 februarie 2006, cu aplicarea art. 77 alin. 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Bostjan M. Zupancic,
președinte

Vincent Berger,
grefier